

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 22.10.2009
COM(2009)557 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par pārrobežu elektronisko komerciju uzņēmumu attiecībās ar patērētājiem ES

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par pārrobežu elektronisko komerciju uzņēmumu attiecībās ar patērētājiem ES

IEVADS

1. Laikā, kad mājsaimniecībām ir finansiālas grūtības, patērētāji Eiropā vairāk laika pavada, meklējot un salīdzinot tiešsaistē pieejamos piedāvājumus cerībā atrast viszemākās cenas. No pārrobežu iepirkšanās internetā patērētāji iegūst divējādi: tiem ir pieejams plašāks ražojumu klāsts un ir iespēja ietaupīt naudu. Turklāt arī attālos apgabalos dzīvojošie patērētāji gūs labumu no iespējas piekļūt lētām precēm. Savukārt uzņēmumiem tā piedāvā jaunus tirgus, piekļuvi pircējiem un dod labumu inovatīviem un konkurētspējīgiem uzņēmumiem. Tiešsaistē pieejamā iekšējā tirgus potenciāls mazumtirdzniecības jomā ir ievērojams.
2. Tomēr iekšējā tirgū sastopamo atlikušo šķēršļu dēļ e-komercija Eiropā vēl aizvien lielā mērā ir sadrumstalota pa dalībvalstīm. Visbiežāk patērētāji nevar veikt pasūtījumu pie interneta tirgotāja, kurš atrodas kādā citā ES valstī. Mazumtirgotāji pārāk bieži noraida pasūtījumus no patērētājiem, kuri vēlas iepirkties citā valstī. Dažkārt tiek kavēta uzņēmumu pārrobežu tirdzniecība vai to paplašināšanās, lai darbotos visas Eiropas mērogā vai dažādās valstīs.
3. Komisija ir izanalizējusi pārrobežu e-komerciju ES un ir apzinājusi atlikušos šķēršļus¹. Šis paziņojums ir nākamais solis, un tajā tiek analizēta pašreizējās politikas ietekme uz preču pārdošanu, izmantojot pārrobežu e-komerciju (šeit nav iekļauta e-komercija pakalpojumu jomā). Tajā sniegti papildu pierādījumi tam, cik lielā mērā nav izmantotas iespējas, un ir ierosināti veicamie pasākumi. Tiešsaistes vidē patērētāju uzticēšanos ietekmē daudzi faktori, piemēram, bažas par personas datu aizsardzību, risks iegādāties viltotas preces vai jauna veida negodīga komerprakse tiešsaistē. Šie jautājumi kopumā raksturīgi tiešsaistes videi, un tiek uzskatīts, ka tie nerada īpašus šķēršļus, kas traucētu patērētājiem vai tirgotājiem iesaistīties pārrobežu tirdzniecībā. Tāpēc tie šajā paziņojumā nav aplūkoti.

SADRUMSTALOTS IEKŠĒJAIS TIRGUS TIEŠSAISTĒ

4. Lai gan e-komercija tiek arvien vairāk izmantota dalībvalstīs, patērētāji joprojām diezgan reti izmanto internetu, lai iegādātos preces (vai pat pakalpojumus) kādā citā dalībvalstī. Plaisa starp iekšzemes un pārrobežu e-komerciju aizvien palielinās iekšējā tirgū pastāvošo šķēršļu dēļ. No 2006. līdz 2008. gadam to ES patērētāju daļa, kuri iepriekšējā gadā bija iegādājušies vismaz vienu preci internetā, pieauga no 27 % līdz 33 %, savukārt pārrobežu e-komercija saglabājās nemainīga (6 % līdz 7 %)².

¹ Komisijas dienestu darba dokuments "Report on cross-border e-commerce in the EU", SEC(2009) 283, 5.3.2009., kas pieejams http://ec.europa.eu/consumers/strategy/facts_en.htm#E-commerce.

² Eurobarometra speciālizlaidums Nr. 298 "Consumer protection in the internal market" (2008).

5. Patērētāji visā Eiropā atzīst, ka pārrobežu iepirkšanās piedāvā priekšrocības, lai arī viņi tās vēl neizmanto. Viena trešdaļa ES pilsoņu apsvērtu preces vai pakalpojuma iegādi tiešsaistē kādā citā dalībvalstī, jo tas ir lētāk vai labāk³. Tikpat daudz patērētāju arī vēlas veikt pirkumu, izmantojot citu valodu, un 59 % no visiem mazumtirgotājiem ir gatavi veikt darījumus vairāk nekā vienā valodā⁴.
6. Pārrobežu tirdzniecība stimulē uzņēmumus paplašināt klientu bāzi un apgūt jaunus tirgus, taču vēl aizvien tikai pavisam nedaudzi elektroniskie veikali ir gatavi apkalpot ārvalstu pircējus. Lai gan 51 % no ES—27 valstu mazumtirgotājiem pārdod preces tiešsaistē, tikai 21 % no tiem veic pārrobežu pārdošanu. Mazumtirgotāji, kuri nodarbojas ar pārrobežu tirdzniecību, parasti pārdod preces tikai uz nedaudzām valstīm. Tikai 4 % no minētajiem mazumtirgotājiem veic tirdzniecību uz desmit vai vairāk dalībvalstīm, bet lielākā daļa no tiem — tikai uz vienu vai divām citām dalībvalstīm⁵.

IEGUVUMI NO INTEGRĒTA IEKŠĒJĀ TIRGUS TIEŠSAISTĒ

Lielāka iespēja atrast lētākus piedāvājumus

7. Pārrobežu iepirkšanās tiešsaistē palielina iespēju ietaupīt naudu, jo vienādām precēm ir pieejams lielāks piedāvājumu klāsts. Patērētājs uzzinās par dažādajām potenciālajām iespējām ietaupīt naudu tikai pašā iepirkšanās procesā, meklējot preces un salīdzinot piedāvājumus. Veicot elektronisko veikalu pārbaudi visā ES, kļūst skaidrs, kādi varētu būt potenciālie patērētāju ietaupījumi, veicot reālus pārrobežu darījumus.
8. Pārbaudes dalībniekiem 27 ES dalībvalstīs tika uzdots sameklēt 100 populārākās preces internetā un pierakstīt katras preces kopējo cenu, kas par to būtu jāmaksā. Kad iekšzemes un pārrobežu piedāvājumi bija atrasti, tos varēja salīdzināt, tiem pieskaitot arī visas piegādes maksas un izmaksas. 1. grafiks liecina, ka ietaupījums no pārrobežu iepirkšanās varētu būt ievērojams pat tad, ja pieņem, ka būtu vajadzīgs 10 % ietaupījums, lai mudinātu patērētājus veikt pārrobežu iepirkšanos⁶.

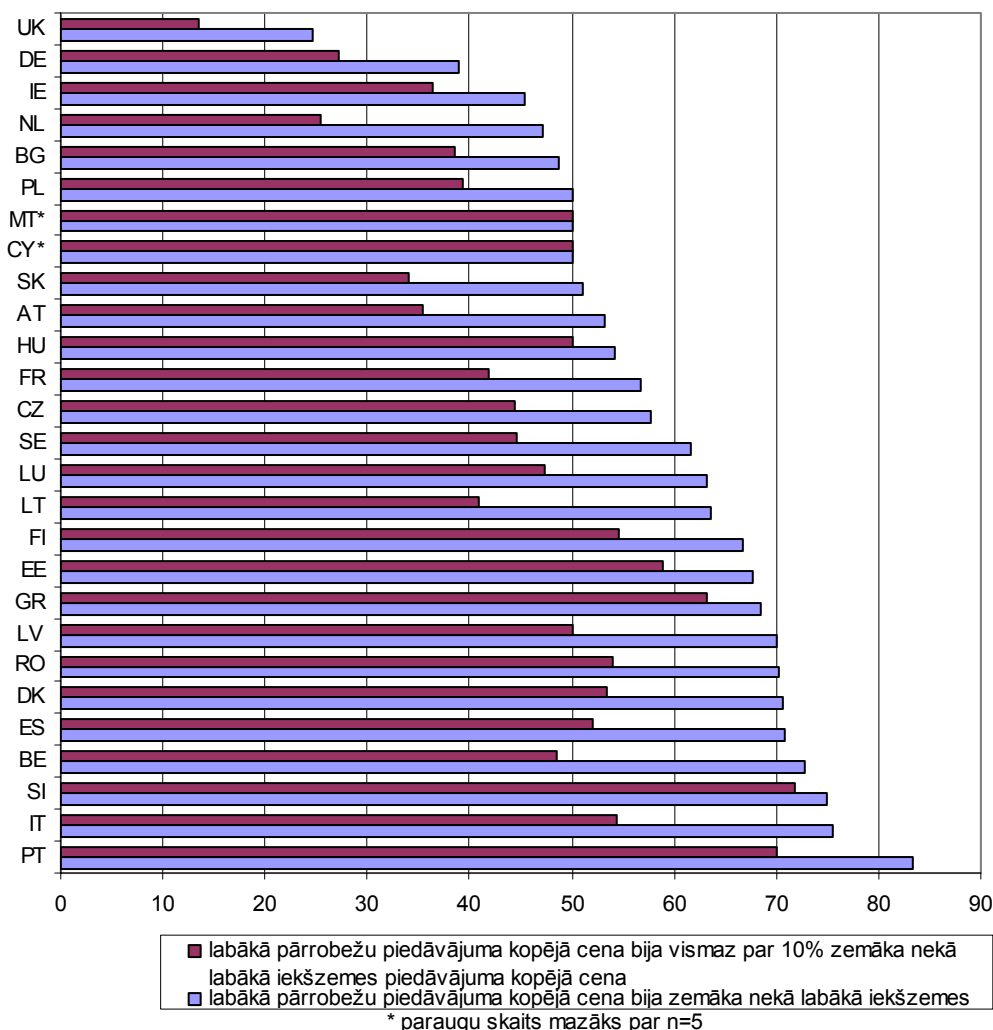
³ Eirobarometra speciālizlaidums Nr. 254 “Internal Market — Opinions and experiences of Citizens in EU-25” (2006).

⁴ Eirobarometra speciālizlaidums Nr. 298 (2008). Eirobarometra Nr. 224 zibensaptauja “Business attitudes towards cross-border sales and consumer protection” (2008).

⁵ Eirobarometra zibensaptauja Nr. 224 (2008).

⁶ “Mystery shopping evaluation of cross-border e-commerce in the EU”, *YouGovPsychonomics*, dati, kas apkopoti Eiropas Komisijas uzdevumā, 2009. gads.

1. grafiks. Meklējumu skaits, kad labākais pārrobežu piedāvājums bija lētāks vai vismaz par 10 % lētāks nekā labākais iekšzemes piedāvājums (%)

Avots: YouGovPsychonomics (2009)

9. Pārbaudes dalībniekiem 13 no 27 ES dalībvalstīm – Portugālē, Itālijā, Slovēnijā, Spānijā, Dānijā, Rumānijā, Latvijā, Grieķijā, Igaunijā, Somijā, Ungārijā, Kiprā un Maltā – vismaz pusei no visām meklējamajām precēm izdevās atrast vienu pārrobežu piedāvājumu, kas bija vismaz par 10 % lētāks nekā labākais iekšzemes piedāvājums. Tas apstiprina, ka pārrobežu iepirkšanās palielina iespējas atrast lētākus identisku preču piedāvājumus (kuros iekļautas visas izmaksas)⁷.

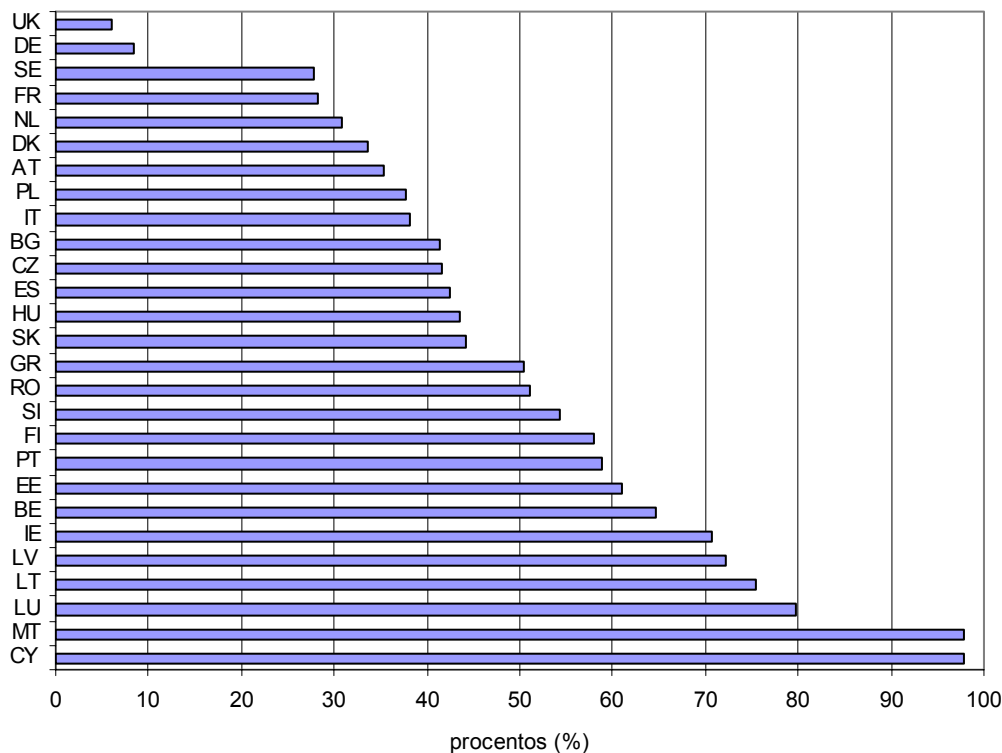
Piekluve precēm, kas nav pieejamas attiecīgo dalībvalstu elektroniskajos veikalos

10. Vairākās valstīs daudzas preces elektroniskajos veikalos nav atrodamas. Tāpēc pārrobežu iepirkšanās sniedz priekšrocības patērētājiem, ļaujot atrast preces, kuras netiek tirgotas attiecīgajā dalībvalstī tiešsaistē. Tādējādi iekšējam tirgum ir milzīgs

⁷ YouGovPsychonomics (2009). Rezultāti attiecībā uz Kipru un Maltu jāinterpretē piesardzīgi, jo tajās bija ļoti maz iekšzemes piedāvājumu, kurus varētu salīdzināt (skat. 1. grafiku).

potenciāls, lai izstrādātu garu preču sarakstu, kuras nebūtu rentabli pārdot dalībvalstu līmenī, īpaši mazākajās dalībvalstīs.

2. grafiks. Meklējamās preces, kad tās tika atrastas tikai pārrobežu piedāvājumos (%)

Avots: YouGovPsychonomics (2009)

11. ES mērogā veiktajā elektronisko veikalu pārbaudē tika konstatēts, ka dažās valstīs ir īpaši grūti tiešsaistē atrast iekšzemes piedāvājumus attiecībā uz lielāko daļu preču (sk. 2. grafiku). Tas jo īpaši raksturīgs nelielajiem tirgiem, kas nozīmē to, ka pārrobežu piedāvājums ir vienīgais veids, kā pircēji var iegādāties šīs preces, ja mazumtirgotājs ir gatavs viņiem tās piegādāt. Pārbaudes dalībnieki ne vien Kiprā, Maltā un Luksemburgā, bet arī Lietuvā, Latvijā, Īrijā, Beļģijā, Igaunijā, Portugālē un Somijā vismaz pusei meklējamo preču nevarēja atrast iekšzemes piedāvājumus tiešsaistē⁸.

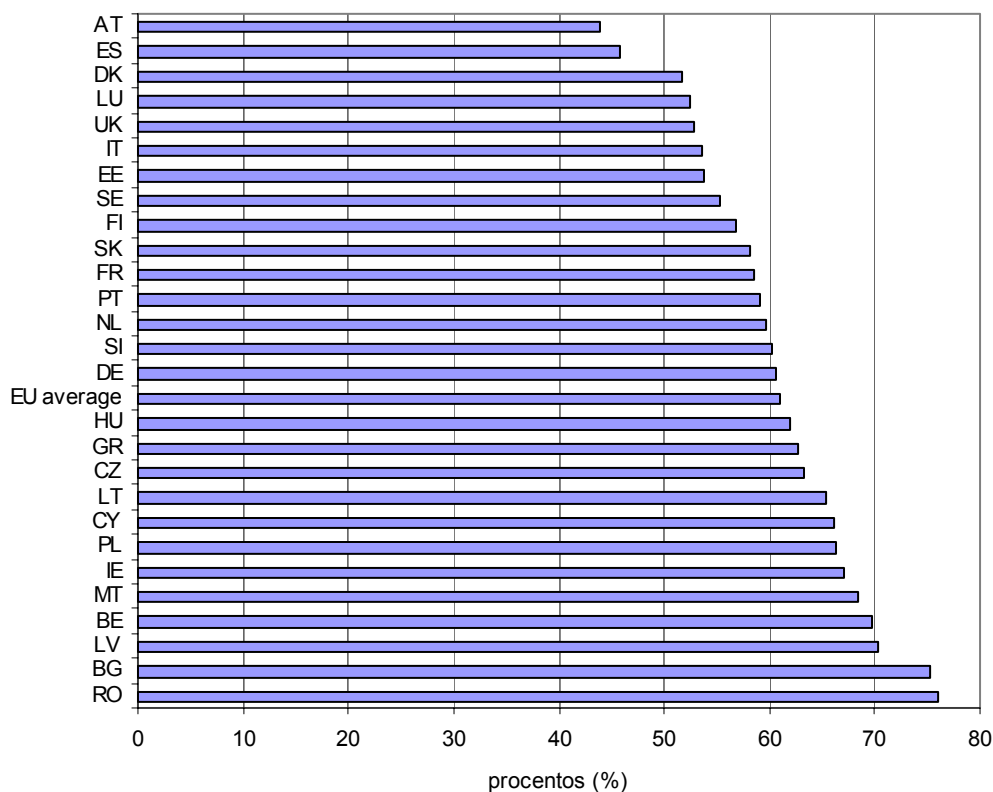
TIEŠSAISTĒ PIEEJAMĀ IEKŠĒJĀ TIRGUS SADRUMSTALOTĪBAS APMĒRS

12. Diemžēl pretēji tam, ko var sagaidīt no e-komercijas, kurā nav robežu, ne visiem patērētājiem ir vienāda piekļuve pārrobežu piedāvājumiem. Maz ticams, ka patērētāji dažās valstīs atradīs ārvalstu veikalus, kuri būtu gatavi pieņemt pasūtījumu. Lai gan tehniskā ziņā patērētājiem ir pieejami piedāvājumi, kurus viņi atraduši tiešsaistē, noteiktā posmā pasūtīšanas procesā darījums tūmekļa vietnē tiek apturēts.

⁸ YouGovPsychonomics (2009).

13. ES mērogā veiktā elektronisko veikalu pārbaude norāda, ka šī problēma ir nopietna. Kopumā tika veiktas 10 964 pārrobežu pārbaudes. Vidēji tikai 39 % gadījumu teorētiski bija iespējams veikt pasūtījumu interneta veikalā, kurš neatradās pasūtītāja valstī. 61 % gadījumu pasūtījumus neizdevās veikt, jo tirgotāji atteicās apkalpot pasūtītāja valsti vai bija kāds cits iemesls (piemēram, tehnisko problēmu dēļ vai tāpēc, ka nebija pieejams kāds konkrēts apmaksas veids)⁹.

3. grafiks. Pircējiem tehniski pieejamie pārrobežu piedāvājumi, kuriem pasūtīšanas process bija neveiksmīgs

Avots: YouGovPsychonomics (2009)

14. Daudzi interneta veikali vēl nav gatavi pārdot preces patērētājiem no jebkuras ES dalībvalsts. Visbiežāk iepirkšanās bija neveiksmīga pircējiem no Beļģijas, Bulgārijas, Latvijas, Maltas un Rumānijas (sk. 3. grafiku). Daudzviet veikali nodala patērētājus pēc viņu dzīvesvietas. Piemēram, daudzi pārbaudes dalībnieki nevarēja reģistrēties tīmekļa vietnē, lai turpinātu darījumu, daudzās tīmekļa vietnēs viņiem tika atteikta preču nosūtīšana uz attiecīgo valsti un attiecībā uz pārrobežu darījumiem nebija tūlīt pieejami vairāki apmaksas veidi¹⁰.

⁹ YouGovPsychonomics (2009). Tika pārbaudīta iespēja veikt pasūtījumu līdz pēdējai – galīgā apstiprinājuma – lapai. Reāli pirkumi netika veikti.

¹⁰ YouGovPsychonomics (2009).

NORMATĪVO ŠĶĒRŠĻU NOVĒRŠANA PĀRROBEŽU E-KOMERCIJĀ

15. Regulēšanas iestādes jau daudzus gadus pārrobežu e-komercijā sastopamajiem šķēršļiem pievērš īpašu uzmanību ES līmenī. Vēl ir daudz darāmā, lai izveidotu integrētu iekšējo tirgu mazumtirdzniecības jomā. Komisijas 2009. gada marta ziņojumā ir visaptveroši izanalizēti šķēršļi, kas kavē patērētāju un uzņēmumu darbību¹¹.
16. Galvenie normatīvie šķēršļi pārrobežu e-komercijai mazumtirgotājiem Eiropā rodas no tā, ka patērētāju aizsardzības noteikumi un citi PVN un pārstrādes maksu un nodevu noteikumi ir ļoti sadrumstaloti. Veids, kā šie noteikumi tiek īstenoti, dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras, radot sarežģītu, dārgu un neparedzamu uzņēmējdarbības vidi uzņēmumiem, kuri apsver iespējas sākt pārrobežu tirdzniecību. Tāpēc, pieņemot priekšlikumus šo šķēršļu novēršanai, būtiski mainītos mazumtirgotāju rīcība, tādējādi uzlabojot iespējas patērētājiem.
17. Mēģinot iepirkties internetā kādā citā valstī, patērētāji saskaras ar vairākām problēmām. Ārvalstu interneta tirgotāji visbiežāk atsakās pieņemt pasūtījumus no patērētājiem, kuri dzīvo citā valstī. Patērētājiem arī nav skaidrs, ko darīt un kur griezties, ja rodas kāda problēma, īpaši saistībā ar sūdzību par kādu ārvalstu tirgotāju.
18. Ievērojot šo problēmu sarežģīto raksturu un savstarpējo saistību, ir vajadzīga stratēģija, kas aptver visus šos aspektus. Turpmāk ir izklāstīti veicamie pasākumi, kas sakārtoti pēc nozīmīguma, balstoties uz galveno atlikušo problēmu analīzi. Katrs no tiem ir svarīgs pats par sevi, taču, lai izpaustu pārrobežu e-komercijas potenciālu, ir nepieciešama visu šo pasākumu izpilde.

Patērētāju aizsardzības noteikumu sadrumstalotības novēršana

19. Ietekme, ko rada sadrumstaloti patērētāju aizsardzības noteikumi attiecībā uz līgumiem un noteikumi par tiesību normu kolīzijām, var radīt ievērojamas papildu atbilstības nodrošināšanas izmaksas tirgotājiem, kuri vēlas nodarboties ar tirdzniecību vairākās dalībvalstīs. Priekšlikumā direktīvai par patērētāju tiesībām tiks aplūkots šis galvenais šķērslis, kas traucē iekšējā tirgus izveidi mazumtirdzniecības jomā. Priekšlikums būs mēģinājums apvienot četras spēkā esošās patērētāju aizsardzības direktīvas vienā dokumentā, tādējādi vienkāršojot un atjauninot esošās normas, atceļot iekšējā tirgū pastāvošos šķēršļus¹² un novēršot daudzu un dažādu normu piemērošanu.
20. Tādējādi ar šo priekšlikumu tiks izveidots viens visaptverošs un saskaņots normu kopums konkrētā jomā, nodrošinot augstu kopējo patērētāju aizsardzības līmeni visā Kopienā un ļaujot tirgotājiem pārdot preces patērētājiem visās 27 ES dalībvalstīs tādā pašā veidā, kā viņi to dara savā valstī, izmantojot vienus un tos pašus līgumu standartnoteikumus un informatīvos materiālus. Ar šo priekšlikumu tiks būtiski samazinātas atbilstības nodrošināšanas izmaksas tirgotājiem un tiks garantēts augsts aizsardzības līmenis patērētājiem.

¹¹ Komisijas dienestu darba dokuments "Report on cross-border e-commerce in the EU", SEC(2009) 283, 5.3.2009.

¹² Priekšlikums direktīvai par patērētāju tiesībām, COM(2008) 614.

21. Turklāt, pieņemot šo priekšlikumu, tiks stiprināta patērētāju aizsardzība un pārrobežu e-komercijas līgumu izpilde, un tiks atvieglots mediatoru darbs, risinot strīdus ārpusstiesas kārtībā. Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi noteikt šim priekšlikumam pienācīgu prioritāti.

Pakalpojumu direktīvas 20. panta efektīvas izpildes nodrošināšana

22. Pakalpojumu direktīvas 20. panta 2. punkts paredz inovatīvā veidā novērst vienu no galvenajiem šķēršļiem pārrobežu tirdzniecībā, īpaši uzliekot pienākumu dalībvalstīm izbeigt diskrimināciju, ko īsteno tirgotāji, atsakoties pārdot vai piemērojot citu attieksmi pret patērētājiem, viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ¹³.
23. Tas aizliedz diskrimināciju un ļauj tirgotājiem “paredzēt atšķirības piekļuves nosacījumos, ja šādas atšķirības tieši attaisno objektīvi kritēriji”, kam dažos gadījumos var pieskaitīt arī normatīvos šķēršļus. Tāpēc šādu šķēršļu novēršana atbilstoši šajā paziņojumā noteiktajam papildinās 20. panta 2. punktā paredzētās darbības un samazinās iespējas tirgotājiem ķerties pie šo kritēriju izmantošanas.
24. Ievērojot 20. panta 2. punkta nozīmību pārrobežu e-komercijā, Komisijai ir ļoti svarīgi to pilnībā īstenot un efektīvi piemērot. Tāpēc Komisija aicina dalībvalstis līdz 2009. gada beigām nodrošināt tā īstenošanu, un pēc minētā termiņa tā ir iecerējusi aktīvi uzraudzīt, kā dalībvalstu iestādes un tiesas īsteno šo pantu.

Pārrobežu regulējuma efektīvāka piemērošana

25. Patērētāji daudz drošāk iepirksies interneta veikalos citās valstīs, ja zinās, ka patērētāju aizsardzības iestādes uzrauga tirgotāju uzņēmējdarbības praksi. Regulāri saskaņoti tirgus uzraudzības pasākumi (“pārbaudes pasākumi”) starp patērētāju aizsardzības īstenošanas iestādēm, kas veikti saskaņā ar Patērētāju aizsardzības sadarbības regulu, ir ļāvuši dalībvalstu iestādēm izmeklēt pārkāpumus un nodrošināt tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā¹⁴.
26. Pēdējais pārbaudes pasākums, kas tika veikts 2009. gada maijā un attiecās uz elektronisko iekārtu pārdošanu internetā, atklāja pārkāpumus 55 % tīmekļa vietņu. Visbiežāk sastopamās problēmas bija maldinoša, nepilnīga vai trūkstoša informācija par patērētāju tiesībām, kopējām izmaksām un tirgotāja kontaktinformācija, un tika norādīts uz vajadzību labāk īstenot e-komercijas direktīvas noteikumus, kā arī patērētāju aizsardzības normas. Sekojošajā īstenošanas posmā dalībvalstis novērsīs pārrobežu pārkāpumus, lūdzot citu dalībvalstu iestāžu palīdzību izmeklēšanas un īstenošanas jomā¹⁵.
27. Lai novērstu šķēršļus, veicinātu informācijas pārredzamību un sekmētu patērētāju uzticēšanos interneta piedāvājumiem un tirgotājiem, dalībvalstīm efektīvāk jāpiemēro esošās normas. Komisija pēdējā laikā ir nākusi klajā ar vairākiem konkrētiem ieteikumiem, kā to panākt¹⁶.

¹³ 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū.

¹⁴ 2004. gada 27. oktobra Regula (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā.

¹⁵ Skatīt http://ec.europa.eu/consumers/enforcement/sweep/electronic_goods/index_en.htm.

¹⁶ Paziņojums par patērētāju *acquis* īstenošanu, COM(2009) 330, 2.7.2009.

Negodīgas komercprakses novēršana

28. Negodīgas komercprakses direktīvā (2005/29/EK) ir sniegts vienots noteikumu kopums par likumīgu un aizliegtu uzņēmēju komercpraksi attiecībā pret patērētājiem visā ES¹⁷. Lai panāktu, ka interneta mazumtirgotāji var pārdot preces un reklamēt tās vienkāršotā un paredzamā normatīvajā vidē un patērētāji var uzticēties piedāvājumiem tiešsaistē, ir svarīgi, lai attiecīgās valstu iestādes nodrošinātu vienotu direktīvas īstenošanu.
29. Tāpēc Komisija līdz 2009. gada beigām publicēs pamatnostādnes, kurās cita starpā būs aplūkoti jaunie, ar direktīvu ieviestie jēdzieni, lai veicinātu tās vienotu interpretēšanu un piemērošanu. Tas nopietniem tirgotājiem atvieglos iesaistīšanos pārrobežu praksē, īpaši internetā. Efektīvāk īstenojot tiesību aktus saistībā ar negodīgu komercpraksi pārrobežu mērogā, tiks būtiski veicināta gan patērētāju, gan godīgo tirgotāju uzticēšanās un tiks samazināta negodīga konkurence, ko izraisījuši negodīgi tirgotāji.

Alternatīvu strīdu risināšanas shēmu veicināšana un nelielu summu prasījumu procedūras izveide pārrobežu darījumiem

30. Līdztekus esošajiem īstenošanas pasākumiem ES līmenī ir ieviesti mehānismi, kas atvieglo efektīvu tiesisko aizsardzību, proti, pārrobežu strīdiem paredzētā nelielu summu prasījumu procedūra, kas stājas spēkā 2009. gadā un kas vienkāršo, paātrina un samazina tādu prasījumu tiesvedības izmaksas, kuri nepārsniedz EUR 2000, un direktīva par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās, kas pastiprina mediāciju¹⁸.
31. Komisija arī atvieglo patērētājiem ārpusietas procedūru izmantošanu strīdos par pārrobežu pirkumiem tiešsaistē, izmantojot Eiropas patērētāju centru tīklu (*ECC-Net*), kas ļauj patērētājiem vērsties pie 400 alternatīvām strīdu risināšanas iestādēm ES¹⁹. Komisija turpmāk veicinās šos mehānismus, publicējot sabiedrībai adresētu rokasgrāmatu par nelielu summu prasījumu procedūru, izveidojot ES mēroga e-justīcijas portālu un veicinot *ECC-Net* darbību.

Tirgotāju, kuri nodarbojas ar tālpārdošanu, PVN deklarēšanas pienākuma vienkāršošana

32. Patlaban, lai nokārtotu PVN saistības, interneta tirgotājiem ir jāreģistrējas katrā valstī, kurā to ikgadējie pārdošanas apjomi pārsniedz noteiktu sliekšni, turklāt šo procesu sarežģī tas, ka noteiktie sliekšņi un PVN likmes katrā valstī atšķiras.
33. Komisija nāca klajā ar ierosinājumu ieviest vienas pieturas shēmu nodokļu maksātājiem, kuri nebija reģistrēti konkrētajā dalībvalstī, lai tirgotāji varētu izpildīt konkrētas PVN saistības, piemēram, pienākumu reģistrēt un iesniegt PVN

¹⁷ 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tīrgū attiecībā pret patērētājiem.

¹⁸ Regula (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās.

¹⁹ Skatīt http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/index_en.htm.

deklarācijas savā dalībvalstī, un vienkāršot tālpārdošanas režīmu, nosakot vienotu ES mēroga sliekšni EUR 150 000 apmērā²⁰.

34. Turklāt tirgotājiem, kuri nodarbojas ar tālpārdošanu, pašreizējā situācijā vienmēr jāiesniedz pilns PVN rēķins pat tad, ja iekšzemes piegādātājs, kurš tam pašam patērētājam pārdod tās pašas preces, no šāda pienākuma ir atbrīvots. Komisija ir ierosinājusi noteiktos apstākļos ieviest “vienkāršotu rēķinu” tirgotājiem, kuri nodarbojas ar tālpārdošanu²¹.
35. Abi priekšlikumi ievērojami atvieglotu PVN saistību izpildi pārrobežu tirgotājiem, kuri nodarbojas ar tālpārdošanu. Tāpēc Komisija aicina Padomi noteikt šiem priekšlikumiem pienācīgu prioritāti.

Interneta uzņēmumu administratīvā sloga samazināšana attiecībā uz elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem

36. Elektronisko preču pārrobežu tirdzniecībā (viena no vispieprasītākajām preču kategorijām internetā) ir sastopami vēl citi normatīvie šķēršļi. Tā kā patlaban trūkst saskaņotu noteikumu par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA direktīva), pārņemot ES tiesību aktus dalībvalstu tiesību aktos, ir noteiktas atšķirīgas maksas un sliekšņi par elektrisko un elektronisko iekārtu reģistrēšanu un ziņošanu, kas jāveic tirgotājiem, kas nodarbojas ar tālpārdošanu, un tas var izrādīties pārāk dārgi pārrobežu tirgotājiem.
37. Komisija nesēn ierosinātajā priekšlikumā ir iekļāvusi būtiskus pasākumus, lai saskaņotu īstenošanu, precizējot konkrētus direktīvas noteikumus un tās darbības jomu. Direktīvas 16. pants ierosina saskaņot ražotājiem veicamo reģistrāciju un ziņošanu ES, nodrošinot ražotājiem paredzēto valstu reģistru sadarbību. Tas ļautu ražotājiem reģistrēties vienā dalībvalstī un uzrādīt savas darbības visā ES, nevis reģistrēties katrā dalībvalstī atsevišķi²².
38. Komisijas priekšlikums ievērojami atvieglotu apzināto jautājumu praktisko risināšanu atbilstoši pašreizējai shēmai. Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi noteikt šim priekšlikumam pienācīgu prioritāti.

Praktiskie risinājumi saistībā ar autortiesību nodevu pārvaldību

39. Ieinteresētās personas kopš 2006. gada dalībvalstu un ES līmenī ir vedušas sarunas par to, kā praktiski risināmi jautājumi saistībā ar pārrobežu autortiesību nodevu pārvaldību, ko iekasē par ierakstu veikšanai paredzētu iekārtu vai tukšu materiālo nesēju pārdošanu. Patlaban pārrobežu tirgotājiem galu galā var nākties samaksāt un ziņot par autortiesību nodevām par vienām un tām pašām precēm vairākās dalībvalstīs.

²⁰ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK nolūkā vienkāršot pievienotās vērtības nodokļa saistības, COM(2004) 728.

²¹ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu attiecībā uz rēķinu piesūtīšanas noteikumiem, COM(2009) 21.

²² Priekšlikums pārstrādātai Direktīvai 2002/96/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA), COM(2008) 810.

40. Lielākā daļa ieinteresēto personu piekrīt, ka pašreizējā ziņošanas, samaksas un atmaksāšanas sistēma apgrūtina pārrobežu e-komerciju. Līdz šim vēl nav panākta vienošanās par praktiskiem risinājumiem, kas atvieglotu esošo dalībvalstu sistēmu darbību attiecībā uz autortiesību nodevu samaksu. Ieinteresētajām personām jādivkāršo centieni ātri rast risinājumus, lai uzņēmumi spētu racionalizēt savu pārrobežu loģistiku.

Šķēršļu samazināšana pārdošanai internetā saistībā ar vertikāliem ierobežojumiem

41. Vertikālo ierobežojumu konkurences noteikumi lielā mērā ir veicinājuši nevajadzīgu ierobežojumu atcelšanu e-komercijā distribūcijas līgumos, aizliedzot konkurenci traucējošus ierobežojumus pārrobežu iekšējā tirdzniecībā un pārdošanā²³. Pašreizējā Grupālā atbrīvojuma regula ir spēkā līdz 2010. gada 31. maijam. Lai precizētu un vienkāršotu minētos noteikumus, Komisija patlaban pārbauda, kā šī regula ir piemērojama līdz šim. Komisija arī apsver, kā notiekošā pārbaude var veicināt šķēršļu samazināšanu pārdošanai internetā un radīt ieguvumus, kas sekmētu patērētāju labklājību²⁴.
42. Pārskatīšanā, kas patlaban notiek saistībā ar ekskluzīvo izplatīšanu, sīkāk izstrādās kritērijus aktīvās un pasīvās pārdošanas noteikšanai ar mērķi apzināt visbiežāk izmantoto praksi, kura jāuzskata par pasīvās pārdošanas ierobežojumiem un kas, iespējams, pārkāpj konkurences noteikumus. Piemēram, par šķietamu nelikumīgu rīcību varētu uzskatīt tādu praksi, ka ekskluzīvam izplatītājam ir jānodrošina, lai patērētāji no viņa tīmekļa vietnes tiktu automātiski novirzīti uz ražotāja tīmekļa vietni vai citām ekskluzīvo izplatītāju tīmekļa vietnēm. Kā piemēru var minēt arī patērētāja darījuma procesa pārtraukšanu internetā, tiklīdz viņa kredītkartes dati liecina par adresi, kas neatrodas attiecīgajā ekskluzīvajā teritorijā.
43. Pašreizējā pārskatīšanā, kas skar izplatīšanu izlases veidā, noskaidros, vai izplatītāju izvēles kritērijus (piemēram, prasība, lai izplatītājam būtu reāls veikals) var pamatot ar patērētāju labklājību un vai tie netraucē tiešsaistē veicamos pārrobežu darījumus. Vertikālajā pārskatīšanā arī noskaidros, vai izlases veida izplatīšanas tīklu ražotāji neatrunā izraudzītos izplatītājus no interneta izmantošanas.
44. Izplatīšana tiešsaistē būs viens no galvenajiem jautājumiem pārskatīšanā, kas patlaban notiek saistībā ar vertikālo ierobežojumu konkurences noteikumiem. Šajā ziņā Komisija rūpīgi pārbaudīs, vai nav jāpielāgo esošie noteikumi, lai turpmāk nodrošinātu pārrobežu e-komerciju.

Maksājumu sistēmu uzlabošana un tehnisko šķēršļu novēršana

45. Arī maksājumu sistēmas ir bijušas galvenais jautājums, nosakot ES rīcību, kuras mērķis ir palielināt sadarbību un izveidot netraucētu pārrobežu tirgu, izstrādāt attiecīgus tiesību aktus (direktīva par maksājumu pakalpojumiem) vai atbalstīt

²³ Komisijas 1999. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 2790/1999 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām (Grupālā atbrīvojuma regula), Komisijas paziņojums "Guidelines on Vertical Restraints" (2000/C 291/01).

²⁴ Skatīt "Online Commerce Roundtable: Opportunities and Barriers to Online Retailing", kas pieejams http://ec.europa.eu/competition/consultations/2009_online_commerce/roundtable_report_en.pdf.

nozares virzītas iniciatīvas (vienotā euro maksājumu telpa)²⁵. Tomēr maksājumu veikšana un saņemšana pārrobežu mērogā tiešsaistē patērētājiem un tirgotājiem (īpaši MVU) visā ES vēl aizvien rada problēmas, un tas ir galvenais šķērslis pārrobežu tirdzniecībā.

46. Pasta nozares reformai tika dots jauns impulss, 2008. gadā pieņemot trešo pasta direktīvu, ar kuru dalībvalstis apņēmas pilnībā atvērt pasta tirgu. Pilnībā atverot tirgu, tiks izveidots iekšējais tirgus, un pasta operatori varēs izveidot filiāles citās dalībvalstīs un piegādāt sūtījumus, izmantojot savu tīklu, vai arī patērētājiem būs lielāka izvēle, kuru pasta operatoru izmantot citās dalībvalstīs, veicot sūtījumus Kopienā. Tādējādi no uzlabotās pārrobežu loģistikas iegūs patērētāji un tirgotāji²⁶.
47. Komisija arī turpmāk nodrošinās, lai tiktu novērsti nepamatoti šķēršļi preču tirdzniecībā iekšējā tirgū un lai netiktu radīti jauni šķēršļi.

PAPILDPASĀKUMI CITU ŠĶĒRŠĻU NOVĒRŠANAI PĀRROBEŽU E-KOMERCIJĀ

Darbs nozarē, lai veicinātu Eiropas mēroga mazumtirdzniecības tirgu tiešsaistē

48. Patērētāju uztvere par iespējām iepirkties internetā daļēji veidojusies no uzņēmumu viedokļa, kas iekšējo tirgu tiešsaistē līdz šim ir uzskatījuši par pretnostatījumu dalībvalstu tirgum.
49. Komisija aicina lielās meklētājprogrammas un interneta dalībniekus uzlabot patērētāju zināšanas par pārrobežu iespējām. Uzņēmumiem, kuri darbojas internetā, jāpieņem domēna vārdi, kas Eiropai beidzas ar vienotu augstākā līmeņa domēnu “.eu”, lai atceltu viedokli, ka elektroniskajā tirdzniecībā izmantotie valstu domēnu nosaukumi liecina par preču pieejamību tikai attiecīgajā valstī. Tā kā jebkurai firmai, kas reģistrējusi domēnu .eu, ir jāievēro ES spēkā esošie noteikumi, meklējot domēnu, kas beidzas ar .eu, patērētāji zināmā mērā var justies droši, un Eiropas firmas, kas ievēro augstus standartus, arī pašas varētu izcelties, pieņemot domēnu .eu. Tirgotājiem jāizveido daudzvalstu vai Eiropas mēroga tīmekļa vietnes.
50. Internetā ir iespējams sameklēt pārrobežu piedāvājumus, taču tas prasa vairāk laika un pūliņu, nekā vajadzīgs, lai atrastu iekšzemes piedāvājumus, kas paredzēti attiecīgās dalībvalsts patērētājiem. Lielākajām meklētājprogrammām un cenu salīdzinājuma tīmekļa vietnēm regulārāk jāpiedāvā cenu salīdzinājums vispieprasītākajām precēm vai arī tāds cenu salīdzinājums, kuros būtu atspoguļoti pārrobežu un iekšzemes piedāvājumi, turklāt tiem jābūt pieejamiem vairāk nekā vienā valodā²⁷. Aviācijas nozarē gūtā pieredze liecina, ka daudzvalodu pārredzamās tīmekļa vietnes ir labākais veids, kā maksimāli palielināt pārrobežu darījumus

²⁵ Direktīva 2007/64/EK par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū.

²⁶ Direktīva 97/67/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2002/39/EK un Direktīvu 2008/6/EK (“Pasta direktīva”).

²⁷ Atbilstoši ieteikumam Komisijas paziņojumā “Daudzvalodība: Eiropas priekšrocība un kopīga apņemšanās”, COM(2008) 566.

tiešsaistē²⁸. Komisija arī turpmāk apspriedīsies ar tirgus dalībniekiem, kā tie varētu atvieglot pārrobežu e-komerciju.

Informācija patērētājiem un tirgotājiem

51. Iespējams, ka tieši informēti patērētāji, kuri zina savas tiesības, spēj atpazīt pārkāpumus un ziņot par tiem, vairāk iegūs no pārrobežu iepirkšanās internetā. Šajā ziņā Komisija paplašinās un aktualizēs 2009. gada maijā publicēto “eYouGuide to your Rights Online”²⁹ un arī turpmāk atbalstīs Eiropas patērētāju centru tīklu, kas sniedz informāciju un padomus pārrobežu pircējiem. Eiropas uzņēmumu tīklu izmantos, lai informētu tirgotājus par viņu tiesībām un iespējām.

Tirgus uzraudzības stiprināšana

52. Kā daļa no Komisijas ieceres labāk uzraudzīt iekšējā tirgū notiekošo mazumtirdzniecību, nepārtraukta pārrobežu e-komercijas uzraudzība būs vajadzīga, lai nodrošinātu, ka politikas pieņēmēji, noteikumu izpildītāji un sabiedrība būtu informēta par pārmaiņām tirgū. Līdztekus esošajām *Eurostat* aptaujām Komisija arī turpmāk sadarbosies ar Eiropas Centrālo banku un lielajiem kredītkaršu uzņēmumiem pilnībā atbilstoši tiesību aktiem privātuma un datu aizsardzības jomā, lai izstrādātu pārrobežu pārdošanas apjomu statistiku par kredītkaršu darījumiem.

SECINĀJUMS

53. Šajā paziņojumā ir sniegts pamats stratēģijai, lai uzlabotu pārrobežu e-komercijas darbību. No šā mērķa sasniegšanas iegūtu patērētāji, uzņēmumi un ES ekonomikas konkurētspēja. Veikums visos šajos aspektos arī turpmāk tiks rūpīgi uzraudzīts, izmantojot patēriņa tirgus progresu ziņojumu.

²⁸ Tas galvenokārt vērojams kopš dienas, kad tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 24. septembra Regula (EK) Nr. 1008/2008 par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (pārstrādāta versija).

²⁹ Skatīt http://ec.europa.eu/information_society/youguide/navigation/index_en.htm.